

Økologiske kalve kan udnyttes bedre

Projektet GrOBEat undersøger mulighederne for at skabe forskellige bæredygtige kødprodukter i et system, hvor kalvene slagtes ved forskellig alder baseret på, hvor hurtigt de vokser.

10. september 2024 af Kirstine Flintholm Jørgensen, Center for Frilandsdyr, Mogens Vestergaard, AU-ANIS og Margrethe Therkildsen, AU-FOOD

For at beholde de økologiske kalve fra malkekvægsektoren i den økologiske produktion, skal der findes gode bæredygtige produktionssystemer at producere kalvene under. Projektet GrOBEat afprøver et koncept, hvor der produceres tre typer kvalitetskød ved at slagte Holstein-stude ved forskellig slagtealder. Helt centralt undersøger projektet, hvordan det påvirker kødkvalitet, økonomi og klima, men også spisekvaliteten og forbrugerens oplevelse af det tilberedte kød testes.

Tidlig slagtning ved god tilvækst

I forsøget indgik der 48 renracede Holstein tyrekalve, som blev studet 3-4 uger gamle. Kalvene blev koblet til ammetanter fra de var 7-14 dage gamle og blev fravænnnet ved enten 4,5 eller 6,5 mdr. gamle. Idéen med konceptet er, at samme producent producerer flere typer kød ved at udnytte det enkelte dyrs vækstpotentiale, så de hurtigst voksende stude slagtes først. Under konceptet blev der derfor produceret **Kalvekød (A)** fra de 16 bedste kalve, som blev slagtet i en alder af 8 måneder. Resten af studene fik en sommer mere på græs, hvor de 16 næstbedste kalve blev slagtet direkte fra græs i august - 16 måneder gamle som **Ungdyrkød (B)**. Det sidste hold stude kom den efterfølgende sommer på vedvarende græs, hvorfra de blev slagtet direkte i juni måned, ved en alder på 25 måneder som **Oksekød (C)**.

God start med ammetanter

Det lykkedes at få koblet over 90 % af ko-kalv parrene med to kalve pr ko, selvom kalvene først havde være spandefodret. Ammetante-systemet gav en fin trivsel og en god tilvækst hos kalvene på 1100 gram pr dag i snit. De kalve, der havde den bedste tilvækst, og hvor ammetanten fortsat havde mælk nok, fik lov at gå 6,5 måneder hos ammetanten, mens de øvrige blev fravænnnet efter godt 4,5 måneder. På den måde kom mælken til at udgøre en stor del af Hold A kalvenes foder. Målet om at lave kalvekød på en økologisk ration blev nået, og de 16 kalve nåede en slagtet vægt på 180 kg (Tabel 1) med en daglig tilvækst på 1200 gram pr dag ved 8 mdr.

Tabel 1. Slagteresultat, daglig tilvækst og fodereffektivitet hos de tre forskellige hold af opdrættede stude i GrOBEat forsøget.

Produkt	Kalvekød (A)	Ungdyrkød (B)	Oksekød (C)
Alder ved forsøgsstart, dage	12	12	12
Vægt ved forsøgsstart, kg	53	47	46
Alder ved slagt, mdr.	8,3	16,3	25,3
Vægt ved slagtning, kg levende	347	544	732

Vægt, kg slagtet	180	259	358
Daglig tilvækst, gram pr dag	1230	1027	906
Heraf tilvækst på græs, gram pr dag	1222	854	807
FE pr kg tilvækst, stud alene	3,4	5,0	6,3
FE pr kg tilvækst, stud inkl. ammetante	6,9	6,8	7,6

Jo større vækstpotentiale – jo bedre græs

I forsøget kom dyrene både på omdriftsgræs og på vedvarende græs. Omdriftsgræsset blev prioriteret til kalve med ammetanter den første sommer, samt de stude (B), der voksede bedst den anden sommer. Herfra blev de slagtet i august med en vægt på 259 kg slagtet. Den tørre sommer betød lavere tilvækst på græs end forventet. De resterende stude blev på de vedvarende græsarealer, hvor de også gik den tredje sommer. Vinterfodringen var med en høj andel græsensilage, men bestod også af majsensilage, korn og rapskage, og hold B og C dyrene havde en højere tilvækst på stald end på græs.

Ammetanten er ikke gratis

Projektets resultater viser, at det er muligt at producere økologiske slagtekalve, når kalvene med størst tilvækst udvælges og bliver prioriteret i forhold til fodringen, her med mælk fra ammetanter i en lang periode.

Afregningsmæssigt halter øko-tillæggene for sådanne slagtekalve noget efter de øvrige tillæg, som markedet er nu. Dertil kommer, at ammetanter ikke er gratis, da de optager en del foder, staldplads og udleder metan. For A-kalvene isoleret set er fodereffektiviteten i forsøget estimeret til 3,9 FE pr kg tilvækst. I dette forsøg tabte ammetanterne sig i perioden, mens de gav mælk til kalvene, og fik dermed en lavere slagtevægt i forhold til deres startvægt. Hvis ammetantens foderforbrug og væggtab regnes med, falder fodereffektiviteten betydeligt dvs. til 6,9 FE pr kg tilvækst for A kalvene (Tabel 1). I praksis vil

fordelingen af kalve på de tre produktioner afhænge af forholdene på den enkelte bedrift – stald, mark, foder - og på afregningsprisen for kødet. Desuden vil konceptet give bedre resultater ved brug af kødkvægskrydsninger. I projektet bliver næste skridt at beregne dækningsbidrag og klimapåvirkningen for de 3 produkttyper.

Artiklen er bragt i en kortere udgave i magasinet Inspiration til jordbruget i december 2023.

GrOBEat er en del af Organic RDD 6 programmet, som koordineres af ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer) i samarbejde med GUDP under Miljø- og Fødevarerministeriet. Kvægafgiftsfonden har støttet undersøgelse af hold C i GrOBEat II.

Nyhedsarkiv

- › 2025
 - › januar 2025 (2 poster)
- › 2024
 - › december 2024 (2 poster)
 - › november 2024 (3 poster)
 - › oktober 2024 (2 poster)
 - › september 2024 (4 poster)
 - › august 2024 (2 poster)
 - › juli 2024 (2 poster)
 - › juni 2024 (2 poster)
 - › maj 2024 (1 post)
 - › april 2024 (3 poster)
 - › marts 2024 (2 poster)
 - › februar 2024 (2 poster)
 - › januar 2024 (1 post)
- › 2023
 - › december 2023 (3 poster)
 - › november 2023 (1 post)
 - › oktober 2023 (2 poster)

- › september 2023 (2 poster)
- › august 2023 (3 poster)
- › juli 2023 (2 poster)
- › juni 2023 (6 poster)
- › maj 2023 (4 poster)
- › april 2023 (2 poster)
- › marts 2023 (4 poster)
- › februar 2023 (2 poster)
- › januar 2023 (4 poster)
- › 2022
 - › december 2022 (1 post)
 - › november 2022 (2 poster)
 - › oktober 2022 (4 poster)
 - › september 2022 (4 poster)
 - › august 2022 (4 poster)
 - › juli 2022 (5 poster)
 - › juni 2022 (1 post)
 - › maj 2022 (6 poster)
 - › april 2022 (4 poster)
 - › februar 2022 (4 poster)
 - › januar 2022 (3 poster)
- › 2021
 - › december 2021 (6 poster)
 - › november 2021 (2 poster)
 - › oktober 2021 (3 poster)
 - › september 2021 (1 post)
 - › august 2021 (5 poster)
 - › juli 2021 (2 poster)
 - › juni 2021 (3 poster)
 - › maj 2021 (5 poster)
 - › april 2021 (4 poster)
 - › marts 2021 (3 poster)
 - › februar 2021 (2 poster)
 - › januar 2021 (5 poster)
- › 2020
 - › december 2020 (4 poster)

- › november 2020 (4 poster)
- › oktober 2020 (5 poster)
- › september 2020 (6 poster)
- › august 2020 (3 poster)
- › juli 2020 (2 poster)
- › juni 2020 (6 poster)
- › maj 2020 (8 poster)
- › april 2020 (3 poster)
- › marts 2020 (5 poster)
- › februar 2020 (4 poster)
- › januar 2020 (6 poster)
- › 2019
 - › december 2019 (7 poster)
 - › november 2019 (4 poster)
 - › oktober 2019 (3 poster)
 - › september 2019 (8 poster)
 - › august 2019 (11 poster)
 - › juni 2019 (3 poster)
 - › maj 2019 (18 poster)
 - › april 2019 (3 poster)
 - › marts 2019 (4 poster)
 - › februar 2019 (4 poster)
 - › januar 2019 (8 poster)
- › 2018
 - › december 2018 (6 poster)
 - › november 2018 (8 poster)
 - › oktober 2018 (4 poster)
 - › september 2018 (4 poster)
 - › august 2018 (6 poster)
 - › juli 2018 (4 poster)
 - › juni 2018 (5 poster)
 - › maj 2018 (8 poster)
 - › april 2018 (5 poster)
 - › marts 2018 (3 poster)
 - › februar 2018 (5 poster)
 - › januar 2018 (10 poster)

› 2017

- › december 2017 (8 poster)
- › november 2017 (16 poster)
- › oktober 2017 (8 poster)
- › september 2017 (9 poster)
- › august 2017 (6 poster)
- › juli 2017 (3 poster)
- › juni 2017 (6 poster)
- › maj 2017 (8 poster)
- › april 2017 (3 poster)
- › marts 2017 (5 poster)
- › februar 2017 (12 poster)
- › januar 2017 (9 poster)

› 2016

- › december 2016 (5 poster)
- › november 2016 (5 poster)
- › oktober 2016 (7 poster)
- › september 2016 (7 poster)
- › august 2016 (4 poster)
- › juli 2016 (2 poster)
- › juni 2016 (7 poster)
- › maj 2016 (5 poster)
- › april 2016 (3 poster)
- › marts 2016 (3 poster)
- › februar 2016 (8 poster)
- › januar 2016 (6 poster)

› 2015

- › december 2015 (5 poster)
- › november 2015 (8 poster)
- › oktober 2015 (7 poster)
- › september 2015 (7 poster)
- › august 2015 (8 poster)
- › juli 2015 (7 poster)
- › juni 2015 (7 poster)
- › maj 2015 (15 poster)
- › april 2015 (8 poster)

- › marts 2015 (12 poster)
 - › februar 2015 (15 poster)
 - › januar 2015 (15 poster)
 - › 2014
 - › december 2014 (14 poster)
 - › november 2014 (8 poster)
 - › oktober 2014 (6 poster)
 - › september 2014 (2 poster)
 - › august 2014 (1 post)
 - › april 2014 (1 post)
 - › januar 2014 (1 post)
-

Revideret 13.01.2025 - Helene Uller-Kristensen